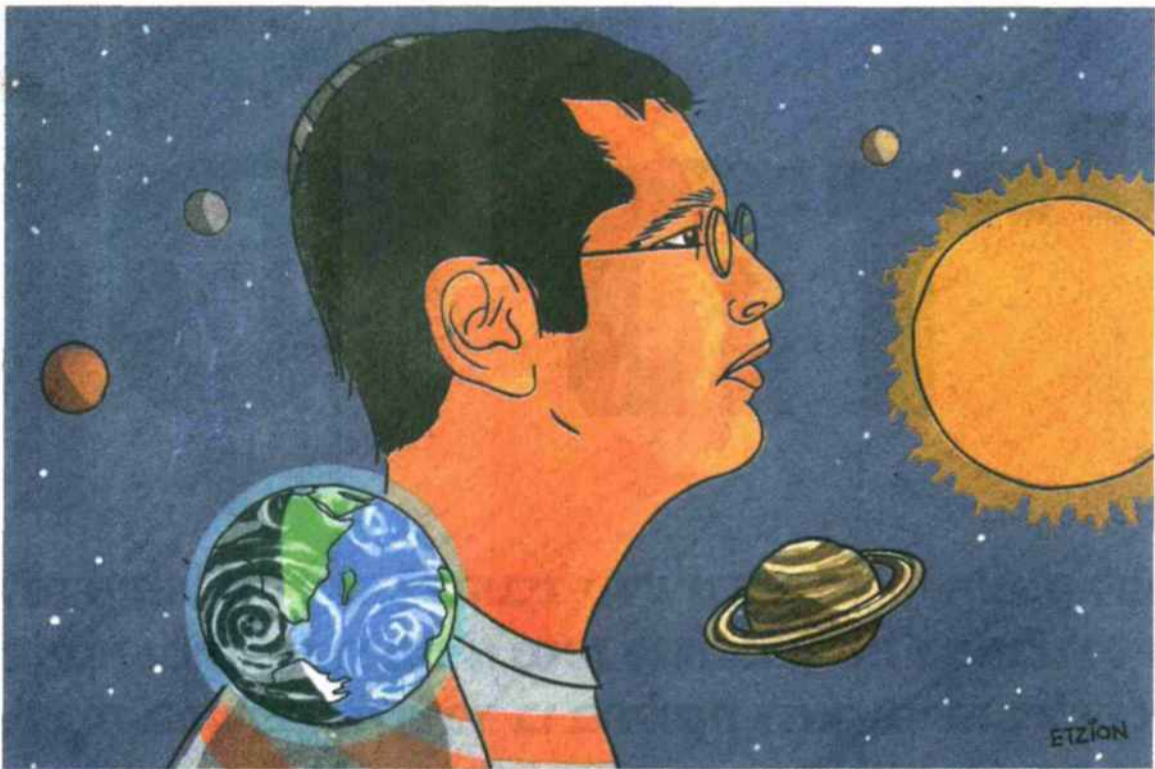

ג'קי לוי | איור: עזרן גואל

בא בטוב

מציאות מדומה

אם זה רצח ישראלי בחו"ל או סידור תפילה חדש, לישראלים קשה להאמין שהעולם לא עובד אצלם • מרגיע לחשוב שהפרה לא נותנת חלב, אלא אנו אלה שחוקחים

בנאום הגדול של חייד. יש בכך משהו מטיל אימה, או לפחות מעורר בחילה. מצד שני, יש בכך גם משהו מרגיע.

קשה עוד יותר לשכנע את הקהילה שבה גדלת שאתה לא עובד אצלה, בעיקר אם אתה חובש כיפה ועוסק בתקשורת. כמעט לכולם במגזר ברור שמותר להם לגשת קרוב לקרוב, להגיח יד אהבת אך כבדה על צווארך ולתת לך באבות אבר תיך. לא מזמן הקלטתי תשדיר פרסומת לספר תפילה חדש. אני עוסק פה ושם בקריינות, ואם כי בפרסומות לא הרביתי לעסוק, נרמה היה לי שספר תפילה לאנשים שעוד אין להם נוסח משלהם הוא מוצדק שראוי לפרסם. התגובות שזכיתי להן, בעיקר מדתיים, מעניינות לפחות משתי בחינות. א': הם מניחים שהקריין כתב את הספר, בדיוק כמו שהי

חזאי עיצב את מזג האוויר.

ב': הם כועסים שנוסח התפילה שהספר החדש מציע אינו חופף לחלוטין את הנוסח שהחבר'ה גדלו עליו, בעיקר בשאלות של מודדנה, נשים ושאר אודים רגישים. וזה כבר מעניין הרבה יותר, כי יש כאן סימני שאלה לגבי היכולת להשאיר את הגלות מאחור והאפשרות לראות בישראליות חלק מהיהדות, ולהפך.

בחלק גדול מסידורי התפילה הישנים יש תוספות מחדות באותיות קטנות וגדולות, בסוגריים ומחוז' להם, שהן כמעט עבודת אלילים, כולל מלאכים ושדונים וגם אלים יוונים כמו דיוניסוס. יש מתפללים שקוראים בקטעים האלה בהתלהבות יוקדת, ואחרים פוטרם אותם בחיך סלחני. נו, זה בסך הכל אלילים קטנים. אבל להזכיר את אמותינו - שרה, רבקה, רחל ולאה - לצד אבותינו? אוהו, זה כבר עובר כל גבול.

ובלי לסגוד שום מעגל עם הכתוב למעלה: נרמה לי שעבר יהודים רבים, רבים מדי, תופעת הנשים המתפללות מטרידה הרבה יותר מתופעת הנשים המוכות. •

jackyl@israelhayom.co.il

מה להיתלות בפערים ובמתח ששורדים שם בין האנגלסים קסים והצרפתים. והפעם, במחילה, מדובר על בני הקהילה הגאה, כך שגם אי אפשר לרבר על כך שתזהמות האלימות האנושית רובצות דווקא במקומות השמרניים והחשובים. צד לי מאוד לבשר כי אידוע נודא התרחש בקנדה. כמו כן צר לי לבשר כי האידוע הזה מסריב לעבוד בשבילנו. הוויכוח שלנו פשוט לא מעניין אותנו. יש לו מספיק בעיות משל עצמו, לסיפור הרצח מקנדה. מדובר באירוע סורה, סרבן ופורק עול. אידוע נודא, כבר אמרנו.

זה די מוזר לקבל את העובדה שהמציאות, או לפחות חלק ממנה, מסרבת לעבוד עבורנו. בשנות בית הספר למד דנו מדי יום שהאילן מעניק לנו תפוחים ותמרים, והפרה נותנת חלב. פה ושם התחלנו לקחת את זה ברצינות. חלקנו התחלנו להאמין גם שהפרה עושה לנו מזון. לנו ורק לנו. לנו, בהקשר הזה, פידרשו המין האנושי, ובאופן מעט יותר ספציפי - העם היהודי שקם לתחייה בארץ ישראל.

בקיצות, מי שהיה מעז לכתוב בבחון של יום שישי שהפרה עושה מה שהפרה עושה, ושאת החלב אנחנו פשוט לוקחים, היה עלול לעוף עוד באותו היום אל בית הספר המקצר עי שמעבר לכביש, כדי להפוך בבוא היום לנהג מכבש או למפעיל כרסומת, או כל תפקיד מועיל אחד שיש מסביבו מספיק רעש כדי שלא נשמע יותר את ההבלים המסוכנים שיש לברנש הזה להשמיע.

ז'אן פול סארטר הציג את הבעיה הזאת באופן המופתי ביותר. הוא כתב על תחושת הבחילה שתוקפת אותך ברגע שבו אתה ניצב מול עובדה פשוטה - עץ בשדרה, סלע או ילד על אופניו - ומביין שהנוכחות של כל אלו לא מוכנה להדכין ראש בפניך. העץ הוא פשוט עץ, הפרה לא נותנת לך את החלב, ושום דבר מכל מה שקורה הוא לא סטטיסט בהפקה הגדולה שלך. אפילו כותרות העיתון אינן הערות שוליים

לצד האסון הנורא בהאיטי, קיבלנו בתחילת השבוע עוד ידיעה מצמררת: גופת ישראלי נמצאה בקנדה והיא ארוזה במזוודה. הוא נרצח על ידי קנדי מקומי, בן זוגו לחיים, שכבר הודה. עד שהמילים האלה ידאו אור, אתם ואני כבר נכיר את שמו של המנוח, ועוד כמה נסיבות, חשובות יותר וחשובות פחות. בינתיים, זה קצה החוט ששיחררו לנו: רצח. מזוודה. קנדה. שוב אלימות בין בני זוג, אבל הפעם הם גאים. ולא שזה צריך לשנות משהו, אבל זה משנה. לא למי שכבר מתאבלים על יקרים ומכבים את האסון. להם כלום כבר לא משנה.

הסיפור הנורא והשגרת'י הזה שופך אור קטנטן על תרבות עיבוד הנתונים הישראלית. כדי להבין את זה צריך בסך הכל לדמיין את אופי הטיפול בפרשה, לו הסיפור היה הפוך: אם זירת הפשע היתה ישראלית, הדרצח ישראלי, והמזוודה היתה תוצרת ישראל. קודא אחו, בעיתונות המקומית, לא הצליח לשים מחסום לאצבעותיו והגיב: "זהו, התחלנו לר" צוח גם בחו"ל, מה יהיה?!". מובן שהפעם נסע ישראלי כדי להירצח, אבל למה שנניח לפרטים שוליים להפריע לתזה הגדולה. ואיך באמת אפשר להתייחס לישראלי - ישראלי כלשהו - כאל קורבן, ועוד בחו"ל?

כמו מיסטיקנים סהרוריים, חרטומי הירע שאצלם הכל כבר נכתב והכל ידוע, כך אצלנו כל סיפור חדשותי, קטן כגדול, עולה על שולחן הניתוחים עוד לפני שהוא התקרה, וכל פיסת עובדה, כל כותרת, היא מקור לסימנים ולרמזים. כולנו חוקרים, כולנו פתולוגים, לכולנו יש סכין, למרות שלמאבטח בכניסה אמרנו שלא, והעיקר: לכולנו יש תזה הרמטית חובקת-כל, שכל מילה בעיתון מחזקת וכל אות מאששת. ואנחנו נגן עליה, על התזה שלנו, אהו, איך נגן! כאמור, פרטים עוד יבואו. אבל אפשר להקדים ולומר שה רצח הזה לא בוצע בשל הכיבוש הקנדי בקוריבוק, ולא בגלל פשעי מלחמה שבוצעו נגד שבטי המוהוק שזכרם אבד לעד. אין מה להאשים את העם הקנדי השלרע-כדי-נמצום. אין

בחלק מסידורי התפילה הישנים יש אזכורים של מלאכים, שדונים וגם אלים יוונים. אבל ארבע האמהות? זה כבר עובר כל גבול